

kan tale om et Overgreb af Statsmagten i Arboe Rasmussen-Sagen (og udtale sin Frygt for, at der efter dette kan komme langt flere Overgreb, saa derfor maa man have Kirken skilt fra Staten. Det forekommer mig, at det er en mærkelig Tale og helt ubegrundet i den foreliggende Virkelighed. For det er saa langt fra, at der er sket Overgreb af Statsstyrelsen, at det, Statsstyrelsen har gjort, netop er at væрге en Præst i Folkekirken mod Overgreb fra anden Side. Statsstyrelsen har forsøgt at værne et religiøst, et kirkeligt Mindretal mod Overgreb, mod Tyrannisering af Flertallet, af den kompakte Majoritet, og det er endelig en Højesteretsdom, der værger dette samme Medlem mod det Overgreb, der var påtænkt mod ham fra den kirkelige eller formentlig kirkelige Majoritet.

Men altsaa, selve Kirkeligt Landsforbunds Ønske om at faa Spørgsmaalet om Statens og Kirkens Adskillelse taget op til Drøftelse og Forberedelse glæder vi os over, og min ærede Kollega, det ærede Medlem fra Vordingborg (Dahl), sagde ved Sagens tidligere Behandling, ser jeg i Rigsdagstidenden, at vi stadig staar ved vore Udtalelser derom. Jeg har ved Menighedsraadslovsforlagsbehandlingen i 1909 haft Lejlighed til at fremsætte vort Partis Standpunkt og Program i saa Henseende. Det er, som enhver ved, Kirkens og Statens Adskillelse. Vi staar derved, og vi staar ved — vil jeg tilføje — det, som min ærede Kollega, det ærede Medlem fra Vordingborg (Dahl), gentog, at vi er rede til en loyal, velvillig og fredelig Forhandling om dette Forhold. Fra vor Side er vi rede til den største Liberalitet paa dette Omraade. Dette gælder ogsaa Spørgsmaal som: Anvendelsen af de kirkelige Midler. Jeg har tidligere haft Lejlighed til at udtale, at da Kirken i sin Tid varetog baade Skolevæsen og Fattigpleje og disse to store sociale Omraader nu er skilte ud derfra og gaaet over til det borgerlige Samfund, vilde jeg finde det rimeligt, at nogle af disse kirkelige Midler, som Kirken i sin Tid har raadet over, blev anvendt human og socialt. Særlig ligger det nær, at f. Eks. Præstegaardsjorderne fandt en social Anvendelse. Men i det hele og store har Socialdemokratiet allerede den Gang udtalt Villighed til at forhandle i fuldkommen loyal og forsonlig Aand ogsaa med Hensyn til de kirkelige Midlers Anvendelse til fortsat kirkelig Brug. En saadan Fredsopløsning, som man maaske kunde kalde det i en noget anden Betydning end den, hvori Ordet

blev anvendt under Grundlovsdebatterne, af Forholdet mellem Stat og Kirke er vi rede til at forhandle om. Kirkeligt Landsforbund siges at have nedsat et Udvalg til at forhandle med dels andre kirkelige Organisationer, dels politiske Repræsentanter. Vi Socialdemokrater erklærer os rede til at optage en saadan Forhandling. Denne Sag trænger ganske vist til Drøftelse og til Klaring, og der maa utvivlsomt foretages en hel Del forberedende Skridt.

Jeg har tidligere haft Lejlighed til at tale om disse Spørgsmaal og minder kun om saadanne Spørgsmaal som Indførelse af borgerlige Navneregistre, borgerligt Ægteskab og Relionsundervisningens Stilling i Folkeskolen, Spørgsmaal, som maa tages op til Udredning, Drøftelse og Afgørelse. Det er ogsaa givet, at vi fra vor Side ikke kan gaa med til en hvilken som helst Form for Kirkens Adskillelse fra Staten. Med Hensyn til det saakaldte Kirkegods nærer vi ingen som helst Tvivl om Ejdendomsretsspørgsmaalet i saa Henseende. Det er selvfølgelig Statens. Jeg har set et kirkeligt Blad for nylig udtrykke Forundring og Forargelse over, at en tidligere Kultusminister udtalte, at Kirkegodset naturligvis tilhørte Staten. Jeg undrer mig over denne Forundring, thi det samme har det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) udtalt. Det findes i Rigsdagstidenden. Det er det ærede Medlems Standpunkt, at Kirkegodset tilhører Staten. Senere har det ærede Medlem udtalt: Men Kirkegodset bør følge Kirken ved Udskillelsen. Deri er jeg principielt ikke uenig med ham. En Lovgivning, hvorefter de hidtidige kirkelige Midler, med de Forbehold, jeg her har gjort angaaende en vis Anvendelse deraf til sociale Formaal af Præstegaardsjorden og lignende, følger Kirken, er jeg ikke uenig med ham i, vi har ikke noget imod, at en Del af dette Kirkegods ogsaa fremtidig stilles til kirkelig Brug. En saadan Fredsopløsning af Forholdet mellem Stat og Kirke vil vi være med til.

Hvad der vil være os og sikkert mange andre i denne Sal og mange i Folket magtpaaliggende, er, at Opløsningen foregaar paa en saadan Maade, at den aandelige Frihed faar saa gode Vilkaar som muligt. Vi interesserer os stærkt for den aandelige Frihed baade i Befolkningen og indenfor Kirken. Vi er Venner af, at Mindretallene paa alle aandelige og religiøse Omraader respekteres i højeste Grad. Vi hævder naturligvis i den foreliggende Sag, at Flertallet i Vaalse maa have sin